

Toneelgroep Amsterdam > **Angels in America** ★★★★★

Engelen op aarde: tussen hemel en hel

Acht maanden nadat regisseur Ivo Van Hove met de ijzersterke theatermarathon *Romeinse tragedies* op de proppen is gekomen, laat hij opnieuw meer dan vijf uur theater op het publiek los! *Angels in America* stuwt het acteursensemble van Toneelgroep Amsterdam naar onbekende hoogten.

DOOR LIV LAVEYNE

Zo overvol als de scène stond bij *Romeinse tragedies* met banken, video-schermen, zelfs een tv-studio, zo sober is het decor van *Angels in America*: een groot leeg podium met een flightcase als alternatieve doods-kist, daarop een platenspeler. Muziek van David Bowie weerklinkt. *Let's dance back to the eighties*.

Deze 'Angels' is barok in zijn soberheid. Straf in zijn speelsheid

Meerbepaald naar het Amerika ten tijde van Reagan. Terwijl de cowboy grote sier maakt in het Witte Huis, maakt de aidsepidemie slachtoffers binnen de New Yorkse homogemeenschap. De conservatieve advocaat Roy Cohn is een notoire homohater die intussen wel zelf de homobars afdeelt. Zijn rechterhand is Joe, een mormoon die zijn aan pillen verslaafde vrouw in de steek laat voor de Jood Louis. Die

heeft op zijn beurt dan weer zijn met aids besmette vriend Prior verlaten omdat hij niet omkom met diens aftakeling. *Angels in America* is een scherpe dissectie van de menselijke hypocrisie, maar evengoed is het een verfijnde anatomische schets van naastenliefde en mededogen.

Het verklaart waarom Tony Kushner's stuk *Angels in America* (1991), hoewel duidelijk ingebed in de jaren tachtig, veel meer is dan louter een tijdsdocument. Het is een universeel en bij momenten mythologische proporties aannemend verhaal over falen en wederopstanding. Twee uitersten die hier meer aan de kracht van de mens zelf ontspruiten dan aan de engelen die – door God in de steek gelaten – niet anders kunnen dan gelaten toezien.

Als een film

Van Hove regisseert zijn theaterbeelden als een filmmaker. De verschillende verhaallijnen en relaties tussen de personages worden in het eerste deel van de voor-

FOTO: JAN VERSEVELD

■ In het tweede deel van dit stuk worden de personages en de toeschouwer meegezogen in een draaikolk van hallucinaties, wraakengelen van de liefde, waanbeelden uit het verleden en angststromen over de toekomst.

stelling helder en scène per scène blootgelegd, waarbij de acteurs voornamelijk per duo aantreden. Op de achterste scènewand injecteren verstilde projecties van een drukke stationshal, de WTC-torens of een ziekenhuis een realistische setting. Het beeld van een wapperende Amerikaanse vlag, een schommel die alludeert op de kindertijd: Van Hove schrikt er niet voor terug om ook de ons vertrouwde dogma's van een weekendfilm te gebruiken.

In het tweede deel worden de personages, en samen met hen de toeschouwer,

gaandeweg meegezogen in een draaikolk van hallucinaties, wraakengelen van de liefde, waanbeelden uit het verleden en angststromen over de toekomst. *Angels in America*, dat in 2003 verfilmd werd voor televisie (met Al Pacino en Meryl Streep) en met vijf Golden Globes werd bekroond, zette het hallucinante vrij barok in beeld. Bij Toneelgroep Amsterdam krijgen we godzijdank geen engel die door het plafond dendert, hier is het voldoende dat een acteur de armen eventjes op en neer beweegt. Deze *Angels* is barok in zijn soberheid. Straf in zijn speelsheid.

Angels in America komt vrij snel uit de kast met de aidsproblematiek. Na een begrafenis van een bejaard familiedied bekenet Prior aan zijn vriend Louis dat hij aids heeft: "Het is misschien slechte timing, maar ik dacht: nu we toch met de dood bezig zijn." Groot voordeel van Kushners tekst is de (zwarte) humor waarmee het drama gelardeerd wordt. *Angels in America* louter een stuk over aids noemen zou trouwens afbreuk doen aan de intelligente wijze waarop Kushner erin slaagt dit te combineren met gevatte commentaar op politiek, recht, rassen, seksuele geaardheid en religie.

Fysieke tegenpolen

Acteurs Hans Kesting en Eelco Smits, zijn niet alleen fysiek elkaars tegenpolen in dit stuk: de imposante Kesting vertolkt weergaloos de bullebak Cohn, de frêle Smits is de gevoelige Prior. In het tweede deel van de voorstelling wordt voornamelijk gefocust op hun beider aftakeling. Het sobere theaterpodium maakt de toevoeging van realistische elementen zoals, infusen en incontinentieluiers, des te aangrijpender. Dat *Angels in America* toch nooit verzandt in een melodramatische tearjerker is te danken aan de levensdrift die spreekt uit alle personages en bij uitbreiding een heel acteursensemble.

Van 20 tot 22/3 in Kaaaitheater, Brussel. Op tournee in Nederland tot eind mei. www.kaaitheter.be, www.toneelgroepamsterdam.nl.

de eigenzinnige keuze van onze redactie

city tips

Antwerpen

Dissonant Festival

125 artiesten op 6 locaties: Petrol, Hof ter Lo, Arenberg Schouwburg, Waagnatie, Hangar 26 en Trix met Jesse Malin, Dada Life, Red Snapper, The Subs, Daan & Isolde Lasoen, Neon Judgement, Dragons, Mintzkov, Chris Clark, James Holden, Infected Mushroom...

>Vrijdag en zaterdag, www.dissonant-festival.be

Soirée d'O

Kunst in en rond het Steen.

>Vrijdag, Steenplein www.amusevous.be

Sub-Scape presents 1988-2008

20 years of Acid House met Fabrice Lig, Koenie, Nikolai, Will O'Brien

>Zondag, Cafe Capital www.cafecapital.be

Easter Edge Festival

Literatuur, film, comedy en optredens van The Violent Husbands ft. Mrs. Hyde, Yasmine, Antje De Boeck, Saskia de Coster...

>Zondag, Petrol www.petrolclub.be

Brugge

Le Fonque

Optreden van de Amerikaanse Brooklyn Funk Essentials.

>Zondag, Cactus Club@MaZ www.cactusmusic.be

Brussel

Literaire wake: vijfde verjaardag inval in Irak

Gevarieerde avond met debat, getuigenissen van Iraaks-Belgische kunstenaars, muziek en tal van schrijvers, onder wie Gie Bogaert, Kurt De Boedt, Johan de Boose, Frank De Crits, Alain Delmotte, Didi de Paris, Mustafa Kör, Bart Koubaa, Annelies Verbeke, Patrick Lateur...

>Vandaag, Passa Porta www.beschrijf.be

R*S*T – Music to Play with!

Elektronica-avond met Princess Superstar, Red Snapper, Coldcut, Daedelus, Benga...

>Vrijdag, Hallen van Schaarbeek www.leshalles.be

Lightspeed Champion

Ex-Test Icicles, nu op pad met excellente americana.

>Zondag, ABclub www.abconcerts.be

Hadouken!

Britse psychedelica.

>Zondag, Botanique www.botanique.be

Deinze

Popallure!

Met Vive la Fête, Flip Kowlier, De Heideroosjes, Fredo & Thang, Dirk Stoops.

>Zaterdag, Brielpoort www.popallure.be

Diksmuide

Theatertram 2008

Groeten uit Oostende met de Laureaten van TAZ: Lorkest: *Andy en Karolien* en Lucas De Man: *Cassius*.

>Zaterdag, 4AD www.4ad.be

Gent

Les van de eeuw #5: hoe zit het 5 jaar na Irak?

Evaluatie van 5 jaar Irak met Sami Zemni, Ayfer Erkul, Bruno De Cordier... en de uitreiking van de Emile Zolaprij.

>Woensdag, Theaterzaal Vooruit www.vooruit.be

Leuven

Vadermoord Part VII

Wixel als Sonic Youth, Frank Vanderlinden als Pixies, Krakow in de huid van Sparklehorse en Tine Reymer (Billie King) als Nick Cave.

>Morgen en overmorgen, STUK www.stuk.be

Mechelen

Do You Us Too?

Audiovisuele voorstelling van de veelbelovende postrockband Motek.

>Zaterdag, KC n0na www.nona.be

Opwijk

Triggerfinger

Voorstelling nieuwe cd. Voorprogramma: The Germans met eveneens een nieuwe plaat *Elf Shot Lane Witch*.

>Vrijdag, Nijdrop www.nijdrop.be

Turnhout

MTC Showcase

Introductie van Headphone, Princess en The Ronces.

>Vrijdag, de Kuub www.warande.be

(KODM)

Theater Stap > **Black Wrap** ★★★★★

Ontwapenende kwetsbaarheid

Niet de vaste Stapacteurs delen de scène in dit kleinood van regisseur Luk Nys, wel vijf artiesten uit diverse disciplines. Drie van hen zijn blind, maar vooral zijn ze allen sterfelijk. Droevig? Nee.

Hoogstens drijven de minder vrolijke momenten in deze erg losse mozaiek van dans, muziek, beweging en soms diepzinnige tekst op de melancholie die gepaard gaat met elk besef van vergankelijkheid. Acteur Jempi Vermeulen treedt naar voren en noemt simpelweg steden: Parijs, Brussel, Moskou, Lissabon, dan weer Parijs. Hij heeft er een geliefde ontmoet en verloren, alleen zijn eigen beeld van haar rest.

Danser Said Gharbi, ooit aan de slag met

Ultima Vez, leidt Vermeulen door de ruimte met zijn handen om diens hoofd. Eerst liefdevol, dan plots kleinerend en agressief. Zo snel schakelt ook Filip Jordens (de Jacques Brelimitator) tussen amicaliteit en levensbedreiging wanneer hij zijn collega's op het eind afgaat met een geweer. Alleen Sasha Van Loo speelt doodgevoedereerd door op zijn trekzak: hij ziet geen steek.

Leven met een beperking (vooral de dood zelf) wordt in *Black Wrap* toch vooral vitalistisch begrepen. Grapjes, dansjes en liedjes geven deze ontmoeting van vijf zo'n ongedwongenheid dat de scène een speelplaats wordt, één grote repetitie van intermenselijke verkenning. Voortdurend zit het op het randje van amateurisme, van wat je in theater niet doet. Soms is het zelfs helemaal geen zicht, zoals de stuntelige

acrobatiëtjes van Gharbi met sopraan Noemie Schellens, reikend naar de hoogte. Maar net dat *je-m'en-foutisme* maakt *Black Wrap* zo bijzonder, zo buiten alle kaders. Terwijl 'fout' in veel ander theater vaak past in een gezochte ironie of kitsch, zorgt dat hier voor een kwetsbaarheid die ontwapenend dicht bij de performers blijft. Ze raken niet om hun blindheid, maar met hun kinderlijke levenslust. Als in een latino rouwfeest treuren ze om wat niet meer is, maar vieren ze vooral hoeveel kansen op verrijkend contact en collectieve bevrijding er daarnaast nog overblijven. Mooi, verrassend.

(WH)

2/4 in Antwerpen (03/248.01.00), 19/4 in Tielt (051/40.29.35), www.theaterstap.com.

Ensemble Leporello > **Fool for Love** ★★★

Warme blues over levensaanvaarding

Bij Braakland speelde Nand Buyl onlangs een dode, nu vertolkt hij een schim: een oude cowboy die ooit twee vrouwen deelde, en zo ook meerdere telgen schoot. Wat als die elkaar nu tegenkomen?

DOOR WOUTER HILLAERT

Sam Shepard schreef het in 1983 uit in *Fool for Love*, een stuk dat net als zijn andere werk de stempel draagt van het Wilde Westen *après la lettre*: trucks, motels en af en toe een goeie kogelwisseling. Tussen volwassen kinderen Eddie en May blijft het bij woorden, al vlammen die net zo hard: hij wil haar zoals vroeger weer in zijn bed, zij doet alles om hem af te slaan. Waarom slagen ze er niet in met elkaar te breken?

Omdat de waarheid van hun verleden bloot moet: dat ze dezelfde vader delen (hier Nand Buyl), en dat hen dat sterk getekend heeft. Shepard voegde die vroegere vaderrol live aan hun confrontatie toe als gedeelde commentaarstem én als hoofdverdachte in het relatieproces dat *Fool for Love* in de diepte is. De Amerikaan had net zijn vrouw gewisseld voor actrice Jessica Lange, en leek het in dezelfde adem op papier ook te willen uitvechten met zijn eigen eeuwig afwezige vader.

Hoofdspelers Danny Timmermans en Katja Pire van Leporello focussen logi-

FOTO: USTÜKIS

■ Katja Pire, Danny Timmermans en Nand Buyl in Sam Shepards *Fool for Love*. Ze sturen hun verbale strijd aan met bewegingen via choreografie.

scherwijs op Eddie en May zelf, en sturen hun verbale strijd aan met bewegingen, via choreografie. De winst daarvan is een beter begrip van het continue aantrekken en afstoten onder de tekst, zonder dat die gaat vervelen. Het nadeel is dat je door samen te dansen soms moeilijk geloofwaardig maakt dat je rollen vechten als ego's zonder vertrouwen in elkaars drijfveren. In een naturalistisch stuk als *Fool for Love* komt dat bij aanvang wat naïef over.

Maar zodra je aan de bewegingstaal van dit 'dansante psychodrama' gewend raakt, slaagt Leporello erin om met de muziek van Didier François (viool) en Pascale

Michiels (zang en gitaar) toch een warme blues over levensaanvaarding te creëren. Dramaturgisch zit niet alles even snor, en Buyl wordt net als bij Braakland eerder als oude bekendheid dan als hedendaagse acteur goed ingezet, maar *Fool for Love* toont Leporello eens in een ander, heftiger kleedje, dat de Brusselse groep toch niet minder past dan de meer vormelijke bewegingsgratie van zijn andere publieksvriendelijke voorstellingen.

21 maart in Brugge (050/33.05.29) en in april nog in Mortsel, Hamme en Alsemberg, www.leporello.be.